

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

27.01.2022

г. Заинск

№ 46

**"2022 елга Зэй муниципаль районының
сәләтле балалары» муниципаль
программасын раслау турында**

«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә һәм Зэй муниципаль районында мәгариф системасы белән идарә итүнең нәтижелелеген арттыру максатында, Зэй муниципаль районы Уставының 45 статьясына таянып, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты

каrar бирә:

1. «2022 елга Зэй муниципаль районының сәләтле балалары» муниципаль программасын расларга (1 нче кушымта).
2. «Хезмәткәрләрне өстәмә матди кызыксындыру турында нигезләмәне расларга (2 нче кушымта).
3. Әлеге карарның гамәлгә керүе 2022 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла, дип билгеләргә.
4. Зэй муниципаль районы Башкарма комитетының оештыру бүлегенә әлеге карарны массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарырга, Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> вэб-адрес буенча һәм Зэй муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.
5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Башкарма комитет житәкчесенәң социаль мәсьәләләр буенча урынбасары А.В. Чапков йөкләргә.

**Башкарма комитет
житәкчесе**

Э.Э. Галеев

Э.Р. Сәфәрғалиев
3-27-42

Татарстан Республикасы Зәй
муниципаль районы Башкарма
комитетының 2022 елның 27 01
46 номерлы карарына 1 нче кушымта

ПРОГРАММА

«2022 ЕЛГА ЗӘЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ СӘЛӘТЛЕ БАЛАЛАРЫ»

Зәй муниципаль районы
2022 ел

Программаның паспорты

Программаның исеме	«2022 ЕЛГА ЗЭЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ СƏЛƏТЛЕ БАЛАЛАРЫ» программасы
Программаның заказчылары	Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны эшлөүче	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ
Программаны башкаручылар	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ, Зэй муниципаль районы белем бирү оешмалары
Программаны эшлөү өчен нигезләр	<p>«Россия Федерациясендә мәгариф турында» 2012 елның 29 декабрэндәге 273-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Законы;</p> <p>«Россия Федерациясендә бала хокукларының төп гарантияләре турында» 1998 елның 24 июлендәге 124-ФЗ номерлы Россия Федерациясе Законы;</p> <p>«2015-2024 елларга Татарстан Республикасында талантлар белән стратегик идарә итү» дәүләт программасын раслау турында» 2014 елның 03 декабрэндәге 943 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары;</p> <p>Бала хокуклары турында конвенция (1989 елның 20 ноябрэндә БМО Генераль Ассамблеясенә 44/25 резолюциясе белән кабул ителгән);</p> <p>Өстәмә белем бирүне үстерү концепциясе (Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2014 елның 04 сентябрэндәге 1726-р номерлы күрсәтмәсе белән расланган);</p> <p>«Перспектива» Татарстан Республикасы балаларының һәм яшьләренә интеллектуаль-ижади потенциалын үстерү һәм гамәлгә ашыру концепциясе (Татарстан Республикасы Президентының 2012 елның 09 октябрэндәге ПУ-862 номерлы Указы)</p> <p>Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының фәннәр буенча кече академиясе» муниципаль бюджет учреждениесе уставы (Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районы Башкарма комитетының 2019 елның 20 декабрэндәге 647 номерлы карары белән расланган).</p>
Программаның гамәлдә булу вакыты	2022 ел
Программаның максаты:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Өстәмә белем бирүнең оптималь структурасы аша сәләтле балаларның индивидуаль мөмкинлекләрен (сәләтен) ачыклау, аларга ярдәм итү, укыту, тәрбияләү һәм үстерү өчен уңай шартлар тудыру. 2. Фән һәм техниканың, спортның, ижатның төрле өлкәләрендә балаларның сәләтен формалаштыруга һәм максималь тулы гамәлгә ашыруга ярдәм итә торган мохит булдыру
Төп бурычлар	<ul style="list-style-type: none"> ➤ ижади эшчәнлек аша аның кызыксынулары нигезендә сәләтле бала шәхесенә һәрьяклап үсеш шартларын тәмин итү, уңайлы социомәдәни мохит, мәдәни-мәгълүмати киңлек булдыру; ➤ һәр укучының үзенчәлекләрен исәпкә алып, база төркемнәрендә сәләтле балалар белән индивидуаль эшчәнлекне оештыру, аның шәхси үсеш траекториясен эшлөү, ижади потенциалын ачу; ➤ төрле дәрәжәдәге интеллектуаль-ижади чаралар аша сәләтле балаларның үзен күрсәтү өчен мөмкинлекләр бирү; ➤ сәләтле балаларны социаль-икътисадый шартларга җайлаштыру; җәмгыятьнең үз потенциалын үз мәнфәгатьләреннән чыгып гамәлгә ашыра алырлык тыныч зыялы вәкилен тәрбиялөү;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ «мотивларны планлаштыру», укучыларның уку һәм дәрестән тыш эшчәнлегенә тотрыклы мотивация формалаштыру, танып-белү кызыксынуын стимуллаштыру; ➤ сәләтле балаларны ачыклау системасын эшләү, сәләтле балалар белән эшләү өчен мәгълүмати-методик һәм программа, кадрлар белән тәмин итү; ➤ сәләтле балалар белән нәтижәле социаль-педагогик эш алып барырга мөмкинлек бирә торган норматив-хокукый базаны тәмин итү
Программаның өстенлекле юнәлешләре	Югары ижади потенциалы булган балаларның оптималь үсеш өчен шартлар тудыру, аларны фәнни-тикшеренү эшчәнлегенә җәлеп итү
Программаны тормышка ашыруны ресурслар белән тәмин итү	Программаны гамәлгә ашыру өчен төп ресурслар түбәндәгеләр: <ul style="list-style-type: none"> ➤ заманча педагогик инновацион технологияләргә куллану; ➤ кадрлар, аларның югары дәрәжәдә мотивациясе һәм профессионализмы
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	"2022 елга Зәй муниципаль районының сәләтле балалары» программасын финанслау күләме - 2 500 000,0 сум Жирле бюджет
Программаның көтелгән нәтижәләре	<p><i>Кыска вакытлы нәтижәләре:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ яшь талантларны ачыклауга һәм аларның үзләрен күрсәтүгә һәм барлык дәрәжәләрдә сәләтләргә камилләштерү өчен мөмкинлекләргә киңәйтүгә юнәлдерелгән сәләтле балаларның, яшүсмерләргә олимпиадаларда, конкурсларда, фестивальләрдә, ярышларда катнашуларын тәмин итү ✓ педагогик хезмәткәрләргә һөнәри үстерүнең индивидуаль маршрутын төзү өчен сәләтле балалар белән эшләү тәҗрибәсен системага салу һәм гомумиләштерү <p><i>Озак сроклы нәтижәләре:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ сәләтле балалар белән эшләү буенча бердәм хокукый, фәнни-методик һәм мәгълүмати киңлек булдыру; сәләтле балаларга психологик-педагогик ярдәм күрсәтүнең өзлексез һәм давамчанлыгын тәмин итү, аларга шәхес буларак үсешендә ярдәм күрсәтү һәм үсешнең барлык этапларында социаль-психологик адаптацияләү
Программа белән идарә итү	"2022 елга Зәй муниципаль районының сәләтле балалары" программасын тормышка ашыру белән идарә итүне «ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ башкара

Аңлатма язуы Программаның актуальлеге

Хәзерге вакытта кешенең интеллектуаль һәм ижади ресурслары жәмгыятьнең икътисади һәм социаль үсешенең төп факторы булып тора. Бүген сәләтле балалар турында кайгырту - фән, мәданият үсеше, киләчәктә Россия һәм Татарстан Республикасының социаль тормышы турында кайгырту ул. Шуңа бәйле рәвештә эшчәнлекнең төрле өлкәләрендә сәләтле балаларны ачыклау, үстерү һәм аларга ярдәм итү проблемасы бик актуаль. Нәкъ менә сәләтле балалар һәм яшъләр Зәй муниципаль районының һәм Татарстан Республикасының икътисади һәм социаль өлкәсендә сыйфатлы үсешкә мөмкинлек бирәчәк ресурсларның потенциалын тәмин итәчәк. "Безнең яңа мәктәп" милли мәгариф инициативасы һәр баланың сәләтен күрсәтү һәм үстерү, сәләтле балаларның казанышларын стимуллаштыру һәм ачыклау өчен махсус система һәм гомуми мохит булдыру кирәклегенә игътибар бирә.

Әлеге бурычның мөһимлеге аны чишүгә комплекслы якин килүне, сәләтле балалар белән эшләнүнең бербөтен системасын булдыруны таләп итә, шуңа күрә сәләтле балалар белән эшләү тиешле оештыру-педагогик шартларны таләп итә торган аерым юнәлеш булып тора.

Конкрет баланы сәләтле буларак бәяләү шактый дәрәжәдә шартлы. Баланың иң яхшы сәләтләре киләчәктә аның казанышларының турыдан-туры һәм житәрлек күрсәткече булып тормый. Балалык елларында чагылыш тапкан сәләтлелек билгеләре, хәтта иң уңай шартлар булганда да, я экренләп, я бик тиз юкка чыгарга мөмкин булуына күз йомарга ярамый. Шуннан чыгып, балалар белән практик эштә "сәләтле бала" төшенчәсе урынына "балада сәләт билгеләре" төшенчәсен кулланырга кирәк (яки "сәләт билгеләре булган бала").

Сәләтле булу билгеләре баланың реаль эшчәнлегендә чагыла һәм аның гамәлләрен күзәтү барышында ачыкланырга мөмкин. Ярылып торган (ачык) сәләт билгеләре аның билгеләнешендә күренә һәм эшчәнлекне югары дәрәжәдә башкару белән бәйле.

Сәләтле балаларга хас үзенчәлекләр:

- югары сизгерлек;
- югары интеллект;
- көчле танып белү активлыгы;
- ташып торган энергия, максатчанлык һәм үжәтлек.

Балаларның сәләте укыту һәм тәрбия процессында, баланың теге яки бу бай эчтәлекле эшчәнлек алып бару барышында гына билгеләнергә һәм өйрәнелергә мөмкин. Аларда башкаларга караганда алданрак сәнгать сәләте ачыклана. Фән өлкәсендә барыннан да элек математик сәләтле булу күренә. Баланың гомуми акыл дәрәжәсе һәм аерым бер сәләт чагылышы арасында аерымлык очраклары да аз түгел. Әмма хәтта ярылып яткан чагылышлар да киләчәктә даһиликның нигезе булып тормый. Сәләтле бала буларак бәяләү үзмаксат түгел. Сәләтле балаларны ачыклау аларны укыту һәм тәрбияләү, шулай ук аларга психологик ярдәм күрсәтү өчен кирәк. Сәләтле балалар белән эшләнүнең концептуаль идеясе сыйфатында һәр баланың ижади сәләтен ачу һәм мәнфәгатьләрен кайгырту өчен кирәкле шартлар тудырырдай бердәм белем бирү пространствосы

булдыру, шулай ук эшчәнлекнең төрле төрләрәндә шәхеснең ижади үз-үзен күрсәтү мөмкинлеген тәмин итү идеясе алга куела.

Программаның төп юнәлешләре

<p>Тикшеренү-аналитик эшчәнлек</p>	<p>Мәгълүматлар массивларын жьпо, анализлау һәм системага салу: - сәләтле булу, ижат феноменына теоретик-методологик алымнар турында; - сәләтле укучылар белән заманча технологияләр, методикалар, эш программалары турында. Сәләтле балалар һәм аларның ата-аналары өчен консультация-диагностика хезмәте моделен эшләү.</p>
<p>Медик-психологик-педагогик эшчәнлек</p>	<p>Сәләтле балаларны һәм яшьләргә ачыклау, үстерү. МУ, район кысаларында сәләтле балаларның мәгълүмат банкын булдыру. Сәләтле укучыларны адреслы мониторинглау һәм күзәтеп бару системасын булдыру. Психология, өйрәтү һәм үстерү методикалары, тестлар, педагоглар, ата-аналар, балалар өчен тәкъдимнәр комплексын куллану. Укучыларның эшкә сәләтлеләгенә динамик күзәтү, аларга йөкләнешне киметү өчен шартлар тудыру.</p>
<p>Педагогика-гамәли эшчәнлек</p>	<p>Сәләтле укучыларның ижади эшчәнлегенә төрле юнәлешләре буенча бүлекчәләргә эшен оештыру. Сәләтле балаларның интеллектуаль һәм ижади ихтыяжларын тормышка ашыручы берләшмәләргә, клубларның, берлекләргә, курсларның эшен оештыру. Төрле дәрәжәдәге фестивальләр, конкурслар, олимпиадалар, күргәзмәләр һәм башка интеллектуаль-ижади чаралар оештыру системасы. Сәләтле укучылар һәм яшьләр тарафыннан төрле юнәлештәге проектлар эшләү. Сәләтле балаларга юнәлдерелгән дистанцион белем бирү системасын үстерү. Массакүләм мәгълүмат чаралары, социаль челтәрләр аша сәләтле балаларның казанышларын пропагандалау.</p>
<p>Методик эшчәнлек</p>	<p>Сәләтле укучылар белән эшләүче укытучыларның педагогик бергәлеген булдыру. Сәләтле балалар белән эшләүче педагогларны мәгълүмати-методик һәм программа белән тәмин итү. Сәләтле балалар белән эшләүче педагогларның һөнәри дәрәжәсен камилләштерү, ижади потенциалын үстерү чаралары комплексы, шул исәптән сәләтле укучылар белән эшләүче педагогларга йөз тоткан дистанцион белем бирү системасын үстерү. Сәләтле балалар белән эшләү юнәлешендә педагогларның квалификациясен күтәрү эше. Сәләтле балалар ата-аналары өчен семинарлар, түгәрәк өстәлләр, конференцияләр үткөрү.</p>
<p>Оештыру-идарә эшчәнлеге</p>	<p>Сәләтле балалар белән эшләүче барлык субъектларның көчләрен координацияләү чаралары системасын эшләү. Фән, сәнгать һәм мәдәният эшлеклеләре, ижади берлекләр ягыннан сәләтле талантлы балаларның патронажын тәмин итү һәм башкалар.</p>

	<p>Программа чараларын финанслау, хисаплылык һәм мониторинг тәртибен эшләү.</p> <p>Сәләтле балалар һәм яшьләр белән эшләү мәсьәләләре буенча басмалар жыентыгына ярдәм итү.</p> <p>Сәләтле укучылар белән эшләүнең төрле юнәлешләре буенча мәгълүмати чаралар, шул исәптән массакуләм мәгълүмат чараларында.</p>
--	--

2017-2021 елларга «Зәй муниципаль районының сәләтле балалары» программасы сәләтле балаларны укуыту бурычларын хәл итүдә түбәндәге чараларны гамәлгә ашырырга мөмкинлек бирде:

- ✓ районда сәләтле балалар белән эшләү буенча уңай тәҗрибә тупланды;
- ✓ сәләтле балалар турында мәгълүмат банкы даими рәвештә тулыландырыла;
- ✓ сәләтле балалар белән эшләүнең нәтиҗәләлегенә мониторинг ясалды;
- ✓ МАНШ юл картасы билгеләнде;
- ✓ МАНШ Татарстан Республикасы һәм РФ югары уку йортлары (К(П)ФУ, МФТИ, НГПУ), «Татнефть» ГАЖнең «Сәләтле балалар» хәйрия фонды һәм Россия яшьләренең «Интеграция» фәнни, ижади һәм инновацион эшчәнлеген үстерүнең милли системасы белән хезмәттәшлек итә;

✓ «Республика олимпиада үзәге», мәктәптән тыш эшләр республика үзәге, «Сәләтле бала» ЖЧЖ (Дилемма, Спектр), «ИГРА» ЖЧЖ (яшь математикларның Урал турниры) хезмәттәшлек итә;

✓ сәләтле балаларны үстерү өчен оптималь шартлар тудыруның төп юнәлешләре билгеләнде (укуыту процессын оештыру):

база өстәмә белем бирүне тәэмин итү;

аерым предметларны тирәнтен өйрәнүгә юнәлдерелгән дәресләр;

олимпиада дәрәжәсендә балалар белән шөгыйльләнү;

фән олимпиадалары, чемпионатлар, конкурслар, фестивальләр;

фәнни-гамәли конференцияләрдә катнашу һәм үткәрү;

гомуми үсешкә юнәлтелгән традицион чаралар.

✓ жәйге савыктыру лагерьларының профильле сменаларында һәм укуыту-тренировка жыеннарында актив катнашу;

✓ сәләтле балалар белән эшләүгә югары квалификацияле белгечләр - балалар белән эшләү буенча зур тәҗрибәсе булган югары категорияле укуытучылар, шулай ук Россия Федерациясенең әйдәп баручы югары уку йортларының фәнни хезмәткәрләре жәлеп ителде.

«ЗМР сәләтле балалары» программасын гамәлгә ашыру чорында Зәй муниципаль районы шактый нәтиҗәләргә иреште:

✓ муниципаль, региональ һәм бөтенроссия олимпиадаларында катнашучы мәктәп укуытуларының белем сыйфаты сизелерлек күтәрелде;

✓ республика фән олимпиадаларында һәм бөтенроссия олимпиадасының төбәк этапларында жиңүчеләрнең һәм призерларның сан составында тотрыклылык саклана: 2017-2018 уку елында - 29 укуыту, 2018-2019 уку елында - 29, 2019-2020 уку елында - 34, 2020-2021 уку елында - 47 укуыту; жиңүчеләрнең һәм призерларның зур өлешен мәктәп укуытуларының кече

академиясе укучылары тәшкил итә, Бөтенроссия олимпиадасының йомгаклау этабында жиңүчеләр һәм призерлар бар.

Сәләтле укучылар белән эш бала үзен танылган һәм кирәкле итеп тойсын өчен шартлар тудыруга, яшьтәшләре һәм өлкәннәр белән конструктив мөнәсәбәтләр корырга өйрәтүгә юнәлдерелгән. Моның өчен, ИКТ кулланып, шәхси биремнәр, сайлау биремнәре, интеграцияләнгән биремнәр уйлап табып, интеллектуаль йөкләнешне арттырырга, әлеге балаларның танып белү активлыгын үстерергә, аларның инновацион эшчәнлеккә сәләтен үстерергә, дөнъяның бербөтен картинасын формалаштырырга, төрле дәрәжәдәге фән олимпиадаларына һәм конференцияләргә әзерләргә кирәк. Әлеге эштә үз проектын халык алдында тәкъдим итү һәм яклау күнекмәләрен камилләштерү, төрле сынауларда һәм ярышларда конкурс комиссияләре әгъзалары белән дәрәс һәм грамоталы аралашу осталыгын формалаштыру аерым урын алып тора. Белем бирү процессының үзәге һәм белем бирү процессының фәнни-тикшеренү өлеше укучыларга төбәктән читтә уку-тренировка жыеннарына чыгу һәм югары мәктәп укытучылары белән дистанцион укытуны оештыру мөмкинлеге бирә.

«2017-2021 елларга исәпләнгән Зәй муниципаль районының сәләтле балалары» программасын гамәлгә ашыру йомгакларын анализлап, талантлы балалар белән эшчәнлекнең дөвамлы булуы максатка ярашлы дип саныйбыз. Шул ук вакытта бу юнәлештә шактый файдаланылмаган ресурслар булуын да билгеләп үтәргә кирәк: укыту процессын компетентлы нигездә оештыруда; өстәмә белем бирүне программа-методик тәэмин итүнең шәхси характерда булуын арттыруда. «2022 елга Зәй муниципаль районының сәләтле балалары» программасын гамәлгә ашыру кысаларында күрсәтелгән резервларны гамәлгә ашыру күздә тотыла.

Сәләтле балалар белән эшләү формалары

- аерым предметларны тирәнтен өйрәнүче сәләтле укучылар белән төркемле дәрәсләр;
- индивидуаль укыту яисә аерым өлкәдә интеллектуаль үсеш программалары буенча кече төркемнәрдә укыту;
- предмет олимпиадалары;
- каникуляр интенсив;
- проект мәктәпләре, хакатоннар,
- укыту-ижади, профильле сменалар, укыту-тренировка жыеннары, мастер-класслар, ижади лабораторияләр;
- конкурслар, фестивальләр системасы;
- балаларның фәнни-гамәли конференцияләре, семинарлар, хакатоннар;
- остазлык режимында тикшеренү һәм ижат проектлары буенча эш (остаз буларак, кагыйдә буенча, укытучы яки педагог чыгыш ясыи);

- дистанцион дәресләр (лекцияләр, мастер-класслар, вебинарлар).

Программаны тормышка ашыру сроклары

№ п/п	Төп юнәлешләр	Срок лар	Башкаручылар
Норматив-хокукый тәмин итү			
1.	2022 елга «ЗМР сәләтле балалары» комплекслы программасын эшләү һәм гамәлгә кертү	2022 ел	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ, МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
2.	Диагностика материалларын эзерләү (ата-аналар өчен анкеталар, укучылар өчен тестлар, күзәтү карталары һ.б.). Укучыларның мәнфәгатьләрен һәм сәләтләрен өйрәнү: сәләтнең барлык төрләре критерийларын ачыклау	2022 ел	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУнең психолог-педагогик хезмәте
3.	Сәләтле балалар белән фәннәр буенча шөгыйльләнүнең (өстәмә белем бирү программалары) индивидуаль программаларын раслау, юл картасын төзү	2022 ел	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
4.	Конкурслар һәм олимпиадалар өчен дидактик материаллар эзерләү	2022 ел	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
Фәнни-методик һәм белем бирү юнәлеше			
1.	Сәләтле бала гаиләсе белән хезмәттәшлек итү системасын эшләү, психологик-социаль ярдәм күрсәтү	2022 ел	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУнең психолог-педагогик хезмәте
2.	Өстәмә гомуми белем бирү программаларын төзү, шул исәптән бюджеттан тыш эшчәнлек	август-сентябрь	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ директор урынбасары, методистлар, өстәмә белем бирү педагоглары
3.	Семинарлар, вебинарлар үткәру	2022 ел	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
4.	Педагогларның фәнни, фәнни-гамәли конференцияләрдә, баланың сәләтле булу проблемалары буенча төрле дәрәжәдәге стажировкаларда катнашуы	2022 ел	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
5.	Татарстан Республикасы Зәй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе кадрларының һөнәри квалификациясен күтәрү	План нигезен дә	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ
6.	Сәләтле балалар белән эшләү өчен автор программаларын, укыту-методик ярдәмлекләрен һәм уку материалларын эшләү һәм гамәлгә кертү	2022 ел	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ

7.	Сәләтле балалар һәм педагоглар турында мәгълүмат банкын тулыландыру	2022 ел	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ, районның гомуми белем бирү оешмалары
8.	Сәләтле балалар белән эшләүне оештыруда методик ярдәм.	Даими рәвештә	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ, МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
9.	МАН эшенә SWOT-анализ, фән олимпиадаларына әзерлек буенча юл картасын билгеләү	даими	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ, «ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ

МАНның социаль мохит белән хезмәттәшлеге

1	ВУЗлар белән үзара хезмәттәшлек: <ul style="list-style-type: none"> • ВУЗлар үткәрә торган фән олимпиадаларында катнашу • Ачык ишәкләр көнендә катнашу • фәнни-гамәли конференцияләрдә катнашу • имзаланган килешүләр нигезендә Россиянең әйдәп баручы югары уку йортлары белән хезмәттәшлекне үстерү • консультациялар, мастер-класслар, тренинглар өчен әйдәп баручы укытучыларны чакыру 	вузлар планы буенча	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
2	Массакүләм мәгълүмат чараларында, социаль челтәрләрдә сәләтле балалар белән эшләрү буенча учреждениенең эшчәнлеген яктырту	2022 ел	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ

Сәләтле балалар белән эшләрү өчен матди-техник һәм укыту-методик база булдыру

1	Фәнни-тикшеренү лабораторияләрен булдыру һәм аларны кирәкле жиһазлар белән тәэмин итү	Ел дәвамында	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
2	Сәләтле балалар белән эшләрү өчен белем бирү технологияләрен һәм инновацион программаларны сайлап алу	Ел дәвамында	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
3	Белем бирү интернет-ресурсларын эшләрү, аларны гамәлгә кертү һәм ярдәм итү	Ел дәвамында	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
4	Грант хәрәкәтләрендә катнашу	Ел дәвамында	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ

Сәләтле балалар өчен үткәрелә торган чаралар

1.	Ринат Фәрдиев исемендәге махсус премияне алу өчен Зәй муниципаль районы гомуми белем бирү учреждениеләре укучылары арасында конкурс үткәрү	ноябрь-март	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ
2.	«МАН укучысы итеп кабул итү» чарасы	көз	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ

3.	Укучыларны Бөтенроссия һәм республика олимпиадаларының муниципаль һәм региональ этапларына эзерләү буенча оештыру-методик чаралар үткөрү	Ел дәвамында	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
4.	"Йөрәгемне балаларга бирәм» һөнәри осталык республика конкурсы	март	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ
5.	1-7 сыйныф укучылары өчен «Олимпиада» ачык фән олимпиадасын оештыру һәм үткөрү	Көз, яз	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
6.	Фәнни-гамәли конференцияләр, олимпиадалар, конкурслар, турнирлар оештыру һәм аларда катнашу	Ел дәвамында	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
7.	Уку-тренировка жыеннарында, профильле сменаларда, балаларны савыктыру лагерьларында катнашу	Ел дәвамында	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ мәгълүмат һәм укыту-методик тәэмин итү бүлеге
8.	«Татнефть» ГАЖнең «Сәләтле балалар» хәйрия фонды призерлары слетында катнашу	декабрь	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
9.	Олимпиадаларда, ФГКдә һәм төрле конкурсларда жиңүчеләрне һәм призерларны бүләкләү тантанасы	Апрель	«ТР ЗМР Башкарма комитетының мәгариф идарәсе» МКУ МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ
10.	МАНда чыгарылыш	май	МБУДО «ЦДООД-МАНШ» ЗМР РТ

Программага финанс ярдәме

№	Чаралар	Гамәлгә ашыру срогы, ел	Сумма, мең сумнарда	Финанслау чыганагы
1.	«Безнең өмет» гранты, сәләтле балаларга ярдәм итү һәм стимуллаштыру	2022	60.00	Жирле бюджет
2.	Югары уку йортлары укытучыларын һәм профильле белгечләрне жәлеп итеп сессияләр, мастер-класслар, психологик консультацияләр, тренинглар, олимпиадалар һәм башка чаралар үткөрүне оештыру, трансфер, яшәү һәм туклану өчен түләү Конкурста, фәнни-тикшеренү конференцияләрендә, төрле	2022	340.00	Жирле бюджет

	дәрәжәдәге олимпиадаларда, укыту-тренировка жыйнарында, профильле лагерларда, турнирларда катнашучылар һәм озатып йөрүче затлар өчен трансферлар.			
3.	Кече фәннәр академиясе хезмәткәрләре һәм укучылары өчен өстәмә матди кызыксындыру (1 нче кушымта)	2022	1800,00	Жирле бюджет
4.	Матди-техник базаны ныгыту, жинүчеләрне һәм призерларны бүләкләү материаллары сатып алу һәм бастыру, югары мотивацияле балаларны ачыклау буенча чаралар оештыру һәм үткәрү	2022	300,00	Жирле бюджет
	Барысы		2 500,0	

"Хезмәткәрләргә өстәмә матди кызыксындыру турында нигезләмә"

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе (алга таба - ТР ЗМР «ЦДООД-МАНШ» МБМУ) хезмәткәрләрен өстәмә матди кызыксындыру турында нигезләмә Россия Федерациясе Хезмәт кодексы, «Россия Федерациясендә мәгариф турында» Россия Федерациясе Законы, Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе Уставы нигезендә эшләнгән.

1.2. Өлеге нигезләмә штат расписаниесе нигезендә вазыйфа биләүче Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе («ЦДООД - МАНШ» ЗМР РТ) хезмәткәрләренә кагыла.

1.3. Өлеге нигезләмәдә матди стимул дигәндә эшчеләргә хезмәт килешүендә билгеләнгән хезмәткәрнең хезмәт окладынан тыш өстәмә рәвештә акча түләүләрен аңларга кирәк, ул житәкче белән хезмәткәр арасында контракт төзүне күздә тотта.

1.4. Матди кызыксындыру Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе хезмәткәрләренә структурада тикшеренү һәм инновацион эшчәнлек доминантына интеллектуаль ижатка югары сәләтле бала шәхесен формалаштыручы шартлар тудыруда кызыксынучанлыгын арттыруга юнәлдерелгән.

1.5. Матди стимуллаштыру һәр хезмәткәрнең хезмәтен индивидуаль бәяләү һәм аның Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе уставы бурычларын һәм килешү йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итүгә керткән шәхси өлеше нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Өстәмәләр күләме

2.1. Хезмәткәрләргә матди кызыксындыру «2022 елга Зэй муниципаль районының сәләтле балалары» программасында каралган средстволар күләмендә гамәлгә ашырыла.

2.2. Хезмәткәрләргә өстәмә стимул бирү күләме:

2.2.1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сәләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе педагогик хезмәткәрләренә өстәмә матди кызыксындыру күләменә йогынты ясыя торган төп критерий булып педагогик хезмәткәрләр эшчәнлегенә нәтижелелеген бәяләү критерийларының иң чик күрсәткечләренә ирешү тора (таблица 1).

Таблица 1

Педагогик хезмәткәрләр эшчәнлегенә нәтижелелеген бәяләү критерийлары буенча үлчәү коэффициентларының иң чик жыелма күләме

№ п/п	Критерийның исеме	Үлчәү берәмлеге	Исәпкә алу ешлыгы	Исәп-хисап тәртибе
-------	-------------------	-----------------	-------------------	--------------------

1.	Олимпиада хэрэгтэндэ катнашу	Жинүчелэр/ призерлар	Елга бер мөртөбө	<p>1. «Олимпка юл» республика олимпиадасында жинүчелэр һәм призерлар</p> <p>1.1. «Олимпка юл» республика олимпиадасында 1 жинүче/ призер - 5 балл;</p> <p>1.2. «Олимпка юл» республика олимпиадасында 2-3 жинүче/ призер - 10 балл;</p> <p>1.3. «Олимпка юл» республика олимпиадасында 4 һәм аннан да күбрөк жинүче/ призер - 15 балл.</p> <p>2. Укучыларының республика олимпиадасында жинүчелэр һәм призерлар</p> <p>2.1. Мәктәп укучыларының Республика олимпиадасында 1 жинүче/призер – 20 балл;</p> <p>2.2. Мәктәп укучыларының Республика олимпиадасында 2-3 жинүче/призер – 30 балл;</p> <p>2.3. Мәктәп укучыларының Республика олимпиадасында 4 һәм аннан да күбрөк жинүче/призер – 40 балл.</p> <p>3. Мәктәп укучыларының Бөтөнроссия олимпиадасы жинүчеләре/призерлар</p> <p>3.1. Мәктәп укучыларының Бөтөнроссия олимпиадасында 1 жинүче/призер (региональ этап) – 30 балл;</p> <p>3.2. Мәктәп укучыларының Бөтөнроссия олимпиадасында 2-3 жинүче/призер (региональ этап) – 40 балл;</p> <p>3.3. 4 һәм аннан да күбрөк мәктәп укучыларының Бөтөнроссия олимпиадасы жинүчәсе/призеры (региональ этап) – 50 балл;</p> <p>3.4. Бөтөнроссия мәктәп укучылары олимпиадасы жинүчәсе/призеры (йомгаклау этабы) – 60 балл.</p>
2.	Кече Фәннәр академиясе кысаларында сэләтле балалар белән эшлөү (укучыларының казаньшлары)	Чаралар	Елга бер мөртөбө	<p>- халыкара дәрәжәдәге чараларда катнашу нәтижәләре буенча (I - III) – 25 балл;</p> <p>- федераль дәрәжәдә – 20 балл;</p> <p>- республика/төбәк дәрәжәсендә – 15 балл.</p>

- 2.2.2. Педагогик хезмәткәрләргә эшнәң беренче елында: сэләтле балалар белән эш өчен – уку елы дәвамында окладның 10% ы.
- 2.2.3. Инновацион белем бирү технологияләрен гамәлгә керткән, атап әйткәндә, түбәндәге функцияләренә гамәлгә ашырган өчен:

- Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сэләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесендә (МБУДО «ЦДООД - МАНШ» ЗМР РТ) инновацион эшчәнлекнең эчтәлегенә, структурасына һәм нәтижеләренә проблемалы анализ ясау;
  - педагогик фән һәм практика вәкилләре арасындагы хезмәттәшлекне координацияләү;
  - инновацион программалар эшләү һәм гамәлгә ашыру, педагогик хезмәткәрләргә инновацион программалар һәм технологияләр үзләштерүдә һәм эшләүдә ярдәм күрсәтү;
  - укучылар контингентын саклау чаралары күрү;
  - педагог-экспериментаторлар эшен координацияләү;
  - учреждениенң тәҗрибә-эксперименталь эшчәнлектә катнашуы (стажировка, база, эксперименталь майданчыклар, әйдәүче югары уку йортлары һәм мөғариф вәкилләре белән хезмәттәшлек итү турында килешүләр);
  - учреждениене квалификацияле кадрлар белән тәмин итүдә, аларның һөнәри белемнәрен күтәрүдә, тәҗрибә уртаклашуда ярдәм итү;
  - белем бирүдә илбезнең һәм чит илләрнең яңа техникасын һәм технологияләрен куллану;
- белем бирү процессын фәнни һәм укыту-методик тәмин итүнең сыйфатын анализлау һәм тикшереп тору;
- «Сэләтле балалар» муниципаль программасының эшчәнлек юнәлешләре эшен координацияләү
- ай саен: окладның директорга – 75 %ы, укыту-тәрбия эшләре буенча директор урынбасарына – 60 %ы, методистка — 50 %ы күләмендә.

3. Өстәмәләргә раслау һәм исәпләү тәртибе

3.1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сэләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе хезмәткәрләренә өстәмә күләме агымдагы уку елына әлеге нигезләмә нигезендә, комиссиянең матди кызыксындыру буенча утырышы беркетмәсе буенча Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сэләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе директоры боерыгы белән билгеләнә.

3.2. Өстәмәләргә ай саен иминият взносларын исәпләү базасына, уртача хезмәт хакы исәбенә, шулай ук отпуск өчен түләү хисаплауга кергән фактик эшләнгән сәгатьләргә исәпкә алып, хезмәткәрләргә төп хезмәт хакы белән бергә түләнә.

3.3. Хезмәткәрне өстәмә түләүдән тулысынча яки өлешчә мөхрүм итү Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сэләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе директоры боерыгы нигезендә, дисциплинар жөза буларак, мөхрүм итү яки өстәмә түләү күләмен киметү сәбәпләрен күрсәтеп башкарыла.

4. Йомгаклау нигезләмәләре

4.1. Татарстан Республикасы Зэй муниципаль районының «Сэләтле балаларга өстәмә белем бирү үзәге – мәктәп укучыларының кече фәннәр академиясе» өстәмә белем бирү муниципаль бюджет учреждениесе хезмәткәрләрен матди кызыксындыру турында нигезләмә тексты белән барлык хезмәткәрләр дә таныштырылырга тиеш.